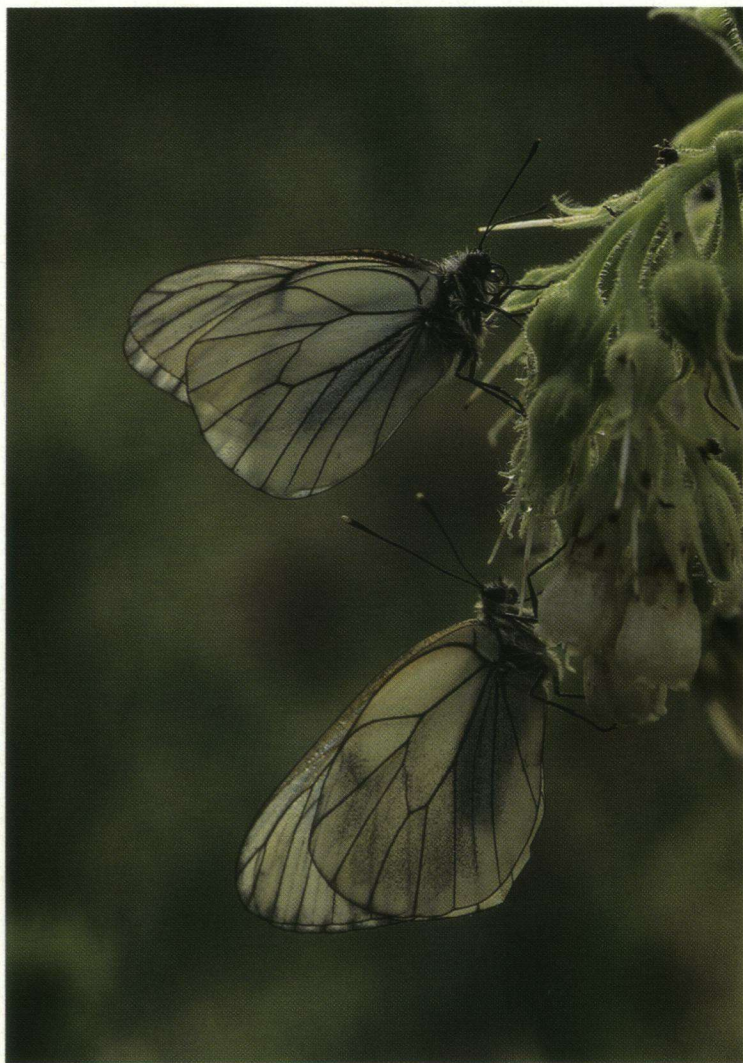

tekst:
Henkjan Kievit, met
medewerking van
Frans Hodzelmans
en Wim Rubers

JURYRAPPORT VAN DE VLINDERFOTOWEDSTRIJD

Flitsende kleuren

De winnende foto: twee Groot geaderd witjes. Graag hadden we deze foto op de voorkant van dit nummer afgedrukt. Het betrof echter een staande foto.

En die past niet.

FOTO: HENK VAN HARSKAMP

Drie eigenwijze fotografen, één eindredacteur en bijna 180 foto's van 65 fotografen: het beloofde een leuk avondje te worden! En dat werd het dan ook. Verrassend veel goed fotowerk, een eensgezinde jury, maar gelukkig toch nog een stevige discussie aan het eind. Verslag van de jurering van de vlinderfotowedstrijd als afsluiting van de artikelen-serie over vlinderfotografie.

Zeer benieuwd naar de kwaliteit togen we naar Wageningen om onze strenge jury-blikken over de grote hoeveelheid inzendingen te laten gaan. Benieuwd ook of we het snel eens zouden worden, ieder heeft immers toch zijn eigen voorkeur en stijl van fotograferen. Eerst maar even de kwaliteitseisen en werkwijze vastgesteld: we selecteerden vooral op fotografische kwaliteiten en niet op soort of biotoop. Fotografische kwaliteiten klinkt wat vaag, maar bedoeld wordt natuurlijk dat zaken als scherpte, compositie, contrast en achtergrond in orde moeten zijn. Daarnaast is het een pré als een opname nog iets extra's heeft. We denken daarbij aan zaken als sfeervolle kleuren, boeiende vormen of een subtiel lichtspel gevormd door strijk- of tegenlicht. Een grafisch lijnenpatroon, gevormd door bijvoorbeeld grassprietten of een bijzonder ritme, ontstaan door een herhaling van beeldelementen, kan ook van een eenvoudige opname iets bijzonders maken. De werkwijze was verder als volgt: eerst al het materiaal één keer snel doorlopen, een tweede ronde als afvalronde en een derde als selectie- en discussieronde. Daarna pas mochten we elkaar te lijf.

Lichtelijk onthutst

Bij het doorlopen van de circa 50 kleuren-afdrukken lieten we de net afgesproken werkwijze echter onmiddellijk weer los. We konden niet anders dan constateren dat de gemiddelde kwaliteit van de ingezonden foto's naar professionele maatstaven - en daar ging het hier om - de jury heel erg tegenviel. Onscherpte, lelijke kleuren, doodgeflits, slechte afdrukken, vage vlinders en rupsen, het zat er allemaal bij. De sprankelende kleuren die zo typisch kunnen zijn voor een geslaagde vlinderopname wordt blijkbaar door het afdrukprocedé veelal vakkundig de das omgedaan. Allerlei leuke biologische details zoals pootjes, haartjes en schubjes zijn vooral op kleine afdrukken niet meer zichtbaar. Een kwaliteitsopname komt pas op een formaat van 20 bij 30 cm wat beter uit de verf. Het drietal kandidaten dat overbleef voor een volgende selectieronde had dan ook een goed afgedrukte grote foto ingezonden. Lichtelijk onthutst zetten we ons aan de dia's.

Streng maar rechtvaardig

Hier kreeg ons gemoed gelukkig weer een positieve impuls. Wat een verschil met de foto's! Het ene na het andere fraaie plaatje kwam voorbij. Overduidelijk bleek weer eens dat vlinderfotografie beter tot zijn recht komt op diafilm.

Aardig was het om te gokken of we nu met Velvia, Sensia, Kodachrome of iets anders van doen hadden. Ook het determineren van de ingestuurde soorten was een leuke bijkomstigheid. Omdat we echter hadden afgesproken alleen op fotografische kwaliteiten te letten, hebben we daar niet te veel tijd in gestoken.

Opvallend was dat veel dezelfde soorten bleken ingestuurd. Koninginnepages, Groot geaderd witjes, onderkanten van Icarusblauwtjes, Keizersmantels, Meekrapvlin-
ders, deze soorten kwamen opmerkelijk vaak voor. Daarnaast waren drinkende vlin-
ders op natte plekken en parende vlinders

behoorlijk populair. Zitten ze stiller? Zijn ze fotogenieker? Wie het weet mag het zeggen. Zeker zo opvallend was het ontbreken van diverse kleurrijke soorten. Zo zagen we slechts één Oranjetipje en slechts enkele Atalanta's en vuurvlinders. Kleurige vlinderbloem composities, vergrotingen van delicate details en boeiende gedragsopnamen hebben we ook veel te weinig gezien. Het ziet er naar uit dat de doorsnee vlinderfotograaf zich toch te veel beperkt tot clichéopnamen.

Hoewel de gemiddelde kwaliteit behoorlijk hoog was verliep de afvalronde zonder problemen. Streng maar rechtvaardig gooiden we de ene na de andere dia eruit, zodat we uiteindelijk een kleine twintig dia's over hielden. Na een nog wat strengere selectie, inmiddels gepaard gaand met de eerste discussies, hielden we ten slotte nog tien dia's en drie afdrukken over. Op een aantal hiervan gaan we eens wat dieper in.

Een andere kijk

Twee dia's vielen met name op door een andere kijk op de zaak. Een dia van J.J.M. Moonen uit Cadier en Keer liet ons alle vier kwijlen en heftig verlangen naar de zomer. Vijf baltsende Keizersmantels boven een vrouwtje op een pol Koninginnekruid. Als die dia toch eens scherp was geweest, dan was het een plaatje om jaloers op te worden. Paul van Veen uit Culemborg is eens goed door de knieën gegaan om zijn paren-

Tweede prijs: een Eikepage en zijn omgeving.

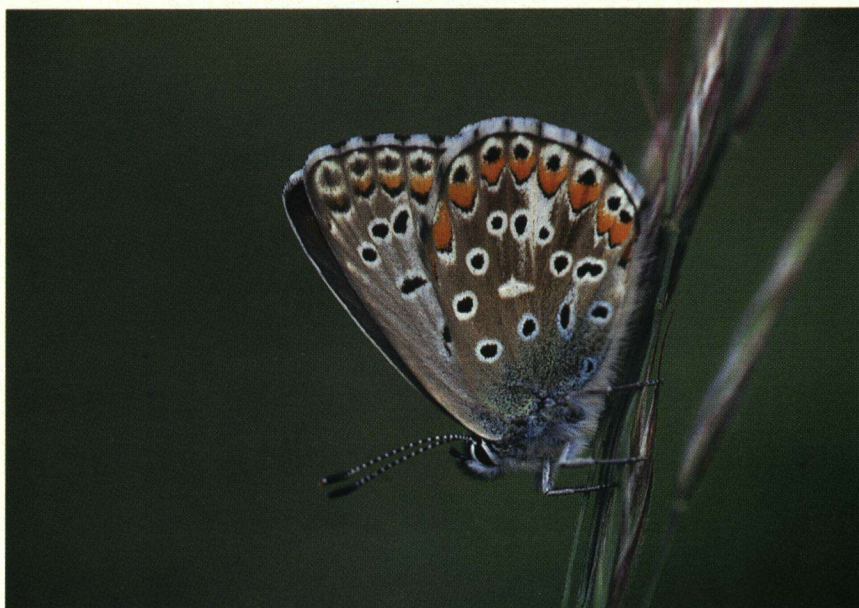
FOTO: MARCO VAN BREEMEN

Foto links. Dit bedauwde Icarusblauwtje was goed voor de derde prijs.

FOTO: WIM SLINGERLAND

Vijfde plaats. Nog een blauwtje: een foto zoals de jury die graag ziet.

FOTO: EDGAR VAN DER GRIFF

Baltsende Koningsmantels: heftig verlangen naar de zomer.

FOTO: J.J.M. MOONEN

de Keizersmantels te fotograferen, of zaten ze te hoog en kon hij niet anders? Het leverde in ieder geval een strakke plaat op met een lekker contrast tussen de diepblauwe lucht en de felgekleurde vlinders. Ook een kleurenafdruk van een Citroenvlinder tussen de lange bloemen van de bloempluim van een Paardekastanje kwam goed uit de bus. Een zeer sfeervolle opname die hooguit iets meer contrast had mogen hebben.

Zo zien we ze graag

Witjes in het algemeen, en de fragiele Boswitjes in het bijzonder, zijn altijd lastig te fotograferen. Th. van de Kroon uit Burgerbrug is er echter uitstekend in geslaagd. Twee baltsende Boswitjes in een mooie compositie op een witte scherm-bloem waren goed voor een vierde plaats. De donkere bosachtergrond zorgde voor het juiste contrast, maar was nog net groen genoeg om er geen nachtopname van te maken. Deze foto was door de donkere achtergrond helaas niet geschikt om in het tijdschrift af te drukken. Angelique Belfroid uit Utrecht was goed vertegenwoordigd met twee dia's in de laatste selectie. De zachte pastelkleur van het klavertje waar haar Distelvlinder op foerageerde

werd subtiel herhaald in de achtergrond: een opname met zowel actie als een boeiend kleurenspeel. Helaas hing het totaalbeeld wat tegen een lichte overbelichting aan. Haar Icarusblauwtje op Margriet was een perfect portret waarbij alleen een bloemknop in de achtergrond enigszins storend optrad.

Slaperige blauwtjes

De meeste discussie was er uiteindelijk over de derde plaats. Hier ging de strijd tussen een dia en een foto van een Icarusblauwtje. Eigenlijk is die vergelijking niet goed te maken. Het contrast en de scherpste van een dia zijn moeilijk te evenaren door een foto. De dia van Edgar van der Grift uit Amersfoort was ons inziens helemaal af. Perfecte scherpste, niet te hard belicht, een heerlijk rustige zachtgroene achtergrond, compositorisch oké, kortom, zo zien we ze graag. Het enige wat er misschien op aan te merken is, is dat het wellicht een wat saai plaatje is van een slaperige vlinder. Dat heeft dan ook de doorslag gegeven voor de foto van Wim Slingerland uit Warmond. Ook dit vlindertje zat nog te slapen, maar is bedauwd in de vroege ochtend gefotografeerd. Ook helemaal af, maar de grote klasse van deze opname zat hem met name in de compositie met het grasje waar de vlinder aan hangt. Zo fragiel, zo kwetsbaar en zo goed gefotografeerd dat je bang bent dat de vlinder er af valt als je de foto te hard schudt.

Over nummer twee geen twijfel. Deze opname van Marco van Breemen uit Doetinchem is een perfecte fotografische combinatie van portret en biologische informatie. Een Eikepage en zijn omgeving, zoals we dat bij De Vlinderstichting graag zien. Wat uiteindelijk de doorslag heeft gegeven, naast de compositie, de sfeer en de scherpste van de opname, is het prachtige zonnestraaltje dat de kop van de Eikepage belicht. Hierdoor wordt hij met recht in het zonnetje gezet.

Precies goed

Over de beste dia tenslotte waren we het snel eens. Deze opname, van Henk van Harskamp uit Koudekerk aan de Rijn, hadden we alle drie graag zelf gemaakt. Twee Groot geaderd witjes boven elkaar op een Smeewortel. Zoals het bij deze soort hoort, gefotografeerd met een zacht tegenlicht, niet te kitscherig, maar precies goed. Op de juiste plaats in beeld, één geheel vormend met de bloeiwijze van de Smeewortel, alles goed scherp, en toch geen storende onderdelen in de achtergrond. Wat ons betreft de terechte winnaar.

De nummers 1 en 2 krijgen, naast alle eer, een fraai ingelijste professionele afdruk van hun opname. Aangezien nummer 3 al een fraaie afdruk had ingestuurd krijgt hij het bedrag voor afdrukken en inlijsten in cadeaubonnen uitgekeerd. De nummers 4 tot en met 6 krijgen de Vlinder Vliegtijd Kalender zodat ze voortaan zeker weten wanneer ze welke soort kunnen fotograferen.